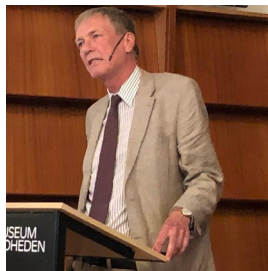

Beste lezer,

het afgelopen kwartaal konden er eindelijk evenementen en activiteiten zonder Corona-restricties plaatsvinden. Op dinsdag 2 mei gaf Rhonda McGovern (Trinity College Dublin) een lezing in Leiden over de aanwijzingen voor vulkanische activiteit in de klimatologische data in de Babylonische astronomische dagboeken. Op 18 mei hield Marc Van de Mieroop (Columbia University New York) de NINO-EOL-voorjaarslezing in het RMO. In deze goedbezochte lezing, die zowel online als live kon worden bijgewoond, gaf professor Van de Mieroop een voorproefje van zijn boek *Before and After Babel. Writing as Resistance in Ancient Near Eastern Empires* dat binnenkort bij Oxford University Press zal verschijnen. In mei vonden

ook de NINO-dag en de presentatie van het project 360° WO II NINO plaats (zie verderop in deze nieuwsbrief). Daarnaast kregen we bezoek van een team van het CDLI (Cuneiform Digital Library Initiative) uit Oxford, dat kwam om de kleitabletten en zegels uit de De Liagre Böhl-collectie te scannen. In juli zullen ze nog een keer terugkomen om dit werk af te ronden.

NINO Postdoctoral Fellows

In mei is de selectieprocedure voor de nieuwe NINO Postdoctoral Fellow succesvol afgerond. Dit jaar zochten we een archeoloog, en met genoeg kan ik berichten dat we per 1 september Georg Cyrus als NINO-postdoc kunnen verwelkomen. Georg is eerder dit jaar gepromoveerd aan de Freie Universität in Berlin op een proefschrift over *squatter occupations* in de IJzertijd. In de volgende nieuwsbrief zal hij zich aan u voorstellen. Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om de commissieleden Bleda Düring, Fokke Gerritsen, Jill Hilditch en

Esmee Hummel hartelijk te bedanken voor hun tijd en inzet. Georg zal Julia Hamilton opvolgen, die in 2020 als postdoc in Leiden is begonnen. Zij start per 1 september met een nieuwe baan als UD (lecturer) Egyptologie aan de Macquarie University in Sydney. Wij wensen Julia heel veel succes met deze spannende nieuwe stap in haar carrière en bedanken haar hartelijk voor hun inzet voor het NINO.

Een heel fijne zomer en tot in september!

WW

NINO-dag 2022

Het heeft even geduurd, maar na veel uitstel vond op zaterdag 14 mei eindelijk de 3e NINO Annual Meeting plaats in de Leemanszaal van het RMO. Het thema was *Visual Representations of the Ancient Near East*. Sprekers waren Julia Hamilton, Sary Zananiri, Bart Wagemakers, Marina Gavryushkina en David Maroto, en daarnaast gaven Lara Weiss, Daan Nijssen, Paula Kalkman, Andrea Trameri, en Lidewijde de Jong korte presentaties tijdens de lightning sessions. Aan het eind van de dag werd de winnaar van de Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker bekend gemaakt (zie verderop in deze nieuwsbrief) en na afloop was er een gezellige borrel op het (zonnige!) terras van café Van der Werff. Volgend jaar zal de NINO-dag worden georganiseerd door Rolf Strootman en Ortal-Paz Saar in Utrecht op donderdag 26 januari, het thema is 'Othering & Identity'.

360° WO II NINO

Op 4 mei presenteerde Willemijn Waal tijdens het universitaire "Uur van Herinnering" het project 360° WO II NINO over het NINO in de Tweede Wereldoorlog. Dit project is het resultaat van een samenwerking tussen het NINO, podcastmakers *De Kostgangers* en de website *Things That Talk*; het werd mogelijk gemaakt door een subsidie van het Mondriaanfonds. Het verhaal "Het wel en wee van een wetenschappelijk instituut in oorlogstijd" is te zien en te horen op de website *Things That Talk*: <https://thingsthattalk.net/nl/t/ttt:TWbLGA>. Graag bedanken we onze partners Daniëlle Emans en Geert van de Wetering van

De Kostgangers, Fresco Samsin van *Things That Talk*, fotograaf Cees de Jonge van *The Visual Art Box* voor de fijne samenwerking en Willem Otterspeer, Herman de Liagre Böhl, Sebastiaan Berntsen en Jet Vellinga voor hun medewerking aan de podcast.

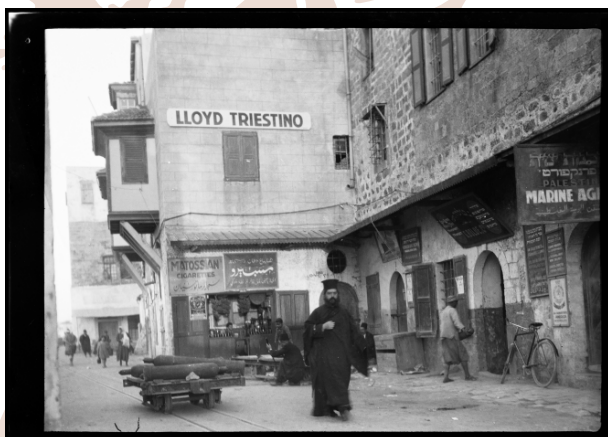
Nieuws uit de Scholten-collectie

Het project “Mapping the Mandate”, de digitalisering van de fotocollectie Frank Scholten, is afgerond. In het najaar zal de collectie online beschikbaar gemaakt worden als onderdeel van de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden.

Karène Sanchez Summerer en Sary Zananiri hebben een fototentoonstelling ingericht in het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO, Parijs): “Orthodoxie orientale, nationalisme et ‘Terre sainte’ (années 1920)”. Te bezoeken van 20 juni t/m 7 juli 2022: www.inalco.fr/evenement/photo-exhibition-eastern-orthodoxy-nationalism-and-holy-land-1920

Sary Zananiri met één van
zijn favoriete Scholten-foto's

In ‘The House of the Priest’. A Palestinian Life (1885-1954), uitgegeven bij Brill in de serie Christians and Jews in Muslim Societies, schreef Karène Sanchez Summerer het hoofdstuk “Eastern Orthodoxy: Snapshots on Arab Orthodox in Palestine and Jordan from the Franck Scholten Photographic Collection, 1921–1923”. Online: <https://brill.com/view/book/edcoll/9789004516885/BP000003.xml>

Nieuws van het NINO- onderzoekscentrum

NINO Thesis Prizes 2022

De inzending voor de NINO-Scriptieprijs is weer geopend. Studenten die in het studiejaar 2021/2022 een scriptie hebben geschreven over het oude Nabije Oosten of Egypte, kunnen deze insturen om kans te maken op een prijs – mits de scriptie beoordeeld is met een 8.0 of hoger.

De deadline is 1 oktober 2022. Onze jury zal de beste BA-scriptie bekronen met een prijs van €400 en de beste MA-scriptie met €600. De prijzen worden uitgereikt op de NINO-dag, 26 januari 2023.

Kijk voor alle details op de NINO-website: www.nino-leiden.nl/funding/nino-thesis-prizes.

Winnaar Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker 2022

Dries De Crom is de winnaar van de Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker 2022. Hij heeft de prijs in ontvangst genomen en zijn winnende artikel gepresenteerd tijdens de NINO-dag op 14 mei.

Uit het juryrapport

Dit is de tweede uitreiking van de Jaarprijs voor jonge schrijvers van wetenschappelijke artikelen op het gebied van geschiedenis en cultuur van het oude Nabije Oosten in samenhang met mogelijkheden tot popularisering.

Er zijn 7 aanvragen ingediend. Alle artikelen waren van uitstekende kwaliteit, geschreven in gerenommeerde tijdschriften. De onderwerpen waren divers met o.a. Hebreeuws, bijbelse studies, erfgoedstudies, egyptologie and Sabees.

In eerste instantie heeft de commissie gekeken naar de wetenschappelijke kwaliteit. Elk artikel werd door drie juryleden beoordeeld op o.a. innovatie, presentatie en wetenschappelijke impact. Dit leidde tot een shortlist van drie artikelen.

De winnaar

De Crom, D. (2020). A Polysystemic Perspective on Ancient Hebrew-Greek Translation. *Journal of Ancient Judaism* 11(2), 163-199.

Het artikel beschrijft de belangrijkste ideeën en concepten van polysystem theory, en verkent de vraag in hoeverre deze theorie bijdraagt aan het begrijpen van de positie van vertalers en vertalingen in de verschillende literatuurtradities van de Hellenistische periode. De nadruk ligt op de interactie tussen het (dominante) Griekse literaire systeem en de (perifere) literatuurtradities

van het Oude Nabije Oosten, met name de Hebreeuwse. De centrale stelling is dat de Hebreeuws-Griekse vertaaltraditie begrepen moet worden als een autonoom literair systeem. Het artikel is van hoge wetenschappelijke kwaliteit, goed gedocumenteerd en interessant om te lezen. Het geeft een nieuwe blik op de Hebreeuws-Griekse vertaalpraktijk in de oudheid.

Een belangrijk doel van de prijs is het populariseren van het gekozen onderwerp. De winnaar wordt geselecteerd niet alleen op basis van het ingezonden artikel. De auteurs op de shortlist zijn uitgenodigd om een voorstel voor popularisering

toe te voegen. Hierover heeft de jury zich gebogen in een tweede ronde, en de winnaar is gekozen op basis van zowel het artikel als het populariseringsvoorstel.

Dries' voorstel is het ontwikkelen van een lesplan voor scholieren. Dries De Crom schrijft: "Het artikel dat ik heb ingestuurd voor de 'Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker' doet vragen rijzen over de interactie van verschillende talen en literatuurtradities, en culturele hiërarchiën.

Deze onderwerpen zijn

fascinerend, zowel gezien vanuit de Hellenistische periode als voor onze eigen tijd. Het lesplan zal teksten presenteren (in het Latijn, Grieks en/of in vertaling) die de interactie tussen Latijn, Grieks en minderheidstalen van de Hellenistische wereld illustreren. Bv. fragmenten uit de Septuagint (Hebreeuws/Grieks), tweetalige inscripties (Aramees/Grieks, Latijn/Grieks) of papyri (Grieks/demotisch). Deze teksten worden natuurlijk gepresenteerd op een manier die passend is voor middelbare schoolleerlingen, met voldoende historische en literaire achtergronden, en voor de niet-curriculaire talen een transcriptie en vertaling. Daarna volgt een aantal leeractiviteiten

waarbij de leerling wordt uitgenodigd om te reflecteren op het belang van deze teksten.”

Naar de mening van de jury werkt hij dit heel mooi uit, en beloven de lessen inspirerend te zijn. Als er een effectieve manier is om de interesse in onze vakgebieden te bevorderen, is het wel onderwijs. Omdat hij zelf leraar is, lijkt hij de aangewezen persoon om dit te doen.

Wij feliciteren Dries De Crom van harte, en wensen hem veel succes met zijn project!

Runners-up

Twee andere artikelen waren genomineerd voor de prijs:

Russell, J., Sun, M., Liang, W., He, M., Schroën, Y., Zou, W., Pommerening, T. & Wang, M. (2021). An investigation of the pharmacological applications used for the Ancient Egyptian systemic model ‘*ra-ib*’ compared with modern Traditional Chinese Medicine. *Journal of Ethnopharmacology* 265, 113-115. DOI: [10.1016/j.jep.2020.113115](https://doi.org/10.1016/j.jep.2020.113115) (Open Access)

Een mooie studie van 33 teksten, voornamelijk uit de Papyrus Ebers (ca. 1550 BCE), over medicinale voorschriften voor het orgaan of lichaamsdeel aangeduid als *ra-ib*. Het doel van de studie is onderzoek naar de *ra-ib*, het begrijpen van ziektes vanuit oud-Egyptisch perspectief, en de link tussen deze twee inclusief de voorgeschreven selectie van materia medica. Door de conceptuele werking van deze behandelstrategieën te vergelijken met die van een andere niet-westerse traditie, namelijk traditionele Chinese geneeskunde, geven de auteurs verder inzicht in mogelijke conceptuele frameworks. De interdisciplinaire aard van het onderzoek, in samenwerking met wetenschappers gespecialiseerd in traditionele Chinese geneeskunde, is zeer origineel en zeer informatief bij het toelichten van de onderzoeksvragen. Het onderwerp, de onderzoeksvragen en gebruikte onderzoeksmethoden worden helder geïntroduceerd door de auteurs. Het resultaat is een verfrissende kijk op oud-Egyptische geneeskunde, zowel op het conceptuele als het praktische (farmacologische) vlak.

Tafferner, M. (2021). The Literary History of 2 Sam 8: 1b–14 and the Old Sabaic Royal Summary Inscription RES 3945/3946. *Vetus Testamentum* 1(aop), 1-25. DOI: [10.1163/15685330-bja10056](https://doi.org/10.1163/15685330-bja10056)

Dit artikel vergelijkt het Israëlitische verslag van de prestaties van koning David (2 Sam 8:1b-14) met het Oud-Sabese verslag van de prestaties van koning Karib'il Watar (RES 3945+3946). De studie wijst op significante structurele en retorische parallellen tussen de twee teksten, die hintten naar een gedeeld literair repertoire over het koningschap in het oude Israël and Zuid-Arabië. In het bijzonder ontdekt de analyse overeenkomsten in de weergave van het verhaal, in stereotiepe formuleringen, en een aantal gedeelde motieven. Dit geeft aan dat schrijvers uit het oude Israël en het oude Zuid-Arabië historisch gerelateerde literaire praktijken deelden. Deze overeenkomsten tonen de noodzaak om te erkennen dat pre-islamitisch Arabië deelnam aan de culturele veranderingen die kenmerkend zijn voor de zuidelijke Levant tijdens de IJzertijd. Het artikel is een goed geschreven stuk van uitstekende wetenschappelijke kwaliteit. Het vergelijken van de twee koninklijke kronieken uit verschillende bron, een Sabese inscriptie en een passage uit de Hebreeuwse bijbel, is een zeer originele benadering in het vakgebied Bijbels Hebreeuws.

We willen de runners-up en de andere inzenders feliciteren met hun uitstekende bijdragen en hen aanmoedigen verder te gaan met hun wetenschappelijke werk.

De jury:

Dr. Lucy Bennison-Chapman (NINO)

Mr. drs. Carin Cuijpers, voorzitter

Dr. Jan Gerrit Dercksen (EOL)

Dr. Jaap van Dijk (EOL)

Prof. dr. Jacques van der Vliet (NINO)

Guusje van der Meij, ambtelijk secretaris

Het hele juryrapport (Engelstalig) staat op de NINO-website.

Winnaar Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker 2021

Judith Jurgens

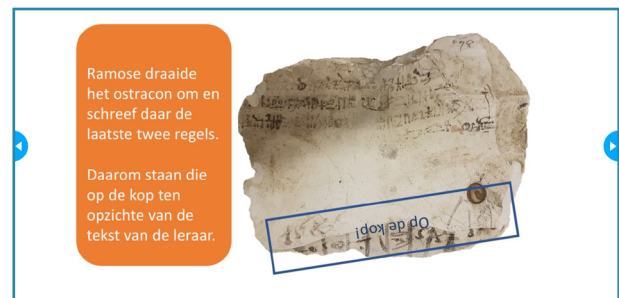
Rond dit tijdstip vorig jaar mocht ik mij de winnaar noemen van de Jaarprijs Cuijpers-Opdenakker 2021, uitgereikt voor het beste artikel over het Oude Nabije Oosten en Egypte. Een hele eer. Ik kreeg de prijs voor mijn artikel 'The Teaching of Khety Twice: a New Reading of oBM EA 65597 as a School Exercise', dat onlangs werd gepubliceerd in *The Journal of Egyptian Archaeology* 105 (2019). In dit artikel beargumenteer ik dat het ostrakon BM EA 65597 een schooloefening is, waarop zowel het handschrift van een leraar als een leerling staat.

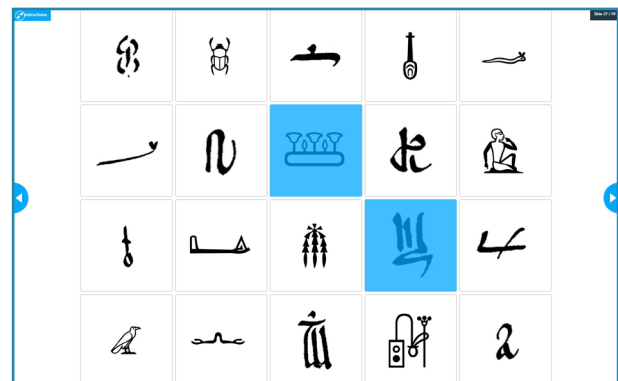
Aan de Jaarprijs is verbonden dat het winnende artikel aan een breder publiek wordt gepresenteerd. In het kader daarvan heb ik lesmateriaal ontworpen voor leerlingen uit de onderbouw van het middelbaar onderwijs. Immers, het onderwerp van mijn artikel (een Oudegyptische schooloefening) sluit goed aan bij de beleavingswereld van leerlingen. Via de tool Nearpod (denk aan een soort interactieve

PowerPoint) heb ik een les gemaakt die leerlingen zelfstandig kunnen doorwerken of die docenten kunnen inbedden in hun onderwijs. In deze les staat Ramose centraal, een fictieve leerling uit het Oude Egypte, die het ostrakon zogenaamd beschreven heeft. Met Ramose en het ostrakon als leidraad wordt stapsgewijs informatie gegeven

over het onderwijs in het Oude Egypte: hoe zag een school eruit, wat leerde Ramose, waar schreef hij mee, wat waren de didactische methodes? Tussendoor krijgt de leerling allerlei activerende vragen en opdrachten. Om een voorbeeld te geven, na wat informatie over het Oudegyptische schrift mag de leerling zelf een virtueel ostrakon beschrijven. Dat gaat natuurlijk niet meteen heel netjes en dat is precies wat het ostrakon uit het British Museum ook laat zien: het handschrift van de leerling doet nog erg onervaren aan. Op deze manier kruipt de leerling kruipt als het ware in de huid van een Oudegyptische leerling en ervaart zelf hoe het onderwijs in die tijd vormgegeven werd.

Het lesmateriaal is voor iedereen te maken. Het werkt als volgt. Ga naar join.nearpod.com en vul de code P2MR4 in. Vervolgens kun je de les op de computer of via de Nearpod app maken. Deze code is geldig tot 13 juli, maar je kunt de les ook zelf downloaden en eventueel zelfs bewerken via deze link (na het aanmaken van een gratis account): <https://np1.nearpod.com/sharePresentation.php?code=da6eae1bcbdad49db82be64d02326082-1>

Ik heb er met veel plezier aan gewerkt en via deze weg wil ik nogmaals de jury, het NINO, EOL en C.P.M. Cuijpers en R.J.G. Opdenakker bedanken voor het toekennen van de prijs.

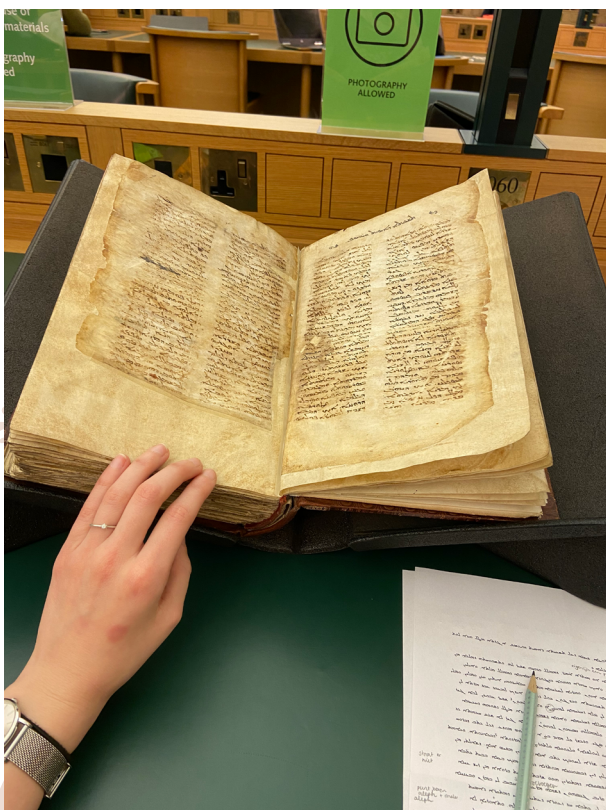

Studiebezoek aan The British Library in Londen

Hanna Hoogenraad

Eind maart 2022 ben ik met dank aan een NINO Outgoing Mobility Grant afgereisd naar Londen om in The British Library een Syrisch manuscript te bestuderen. Op basis van mijn MA-scriptie ben ik bezig met onderzoek naar de primaire bronnen over de opvallende transitie van vrije naar meer letterlijke vertalingen vanuit het Grieks naar het Syrisch vanaf de zesde eeuw. Acht brieven beschrijven deze transitie en bevatten waardevolle informatie over het vertaalproces. De edities van de brieven zijn gepubliceerd in verschillende werken in de 19^e en 20^e eeuw, en van slechts vier brieven bestaat een vertaling in het Latijn.

De manuscripten van zes brieven zijn goed leesbaar beschikbaar op de website van de Vaticaanse Bibliotheek, waardoor ik nieuwe edities en vertalingen van deze brieven al kon maken. Echter, het manuscript van twee brieven, British Library Add. 17202, is niet online beschikbaar. Daarom heb ik voor het maken van de edities en vertalingen van deze laatste brieven het manuscript bestudeerd in Londen.

Een editie van deze brieven is al in de 20^e eeuw gepubliceerd, maar toch vermoedde ik dat er op een aantal punten een andere tekst aan ten grondslag lag. Daarom heb ik tijdens mijn verblijf het manuscript van deze twee brieven bestudeerd in de Asian and African Studies Reading Room van The British Library. Het eerste folium was goed leesbaar en deze tekst week nauwelijks af van de tekst van de eerdere editie. Het tweede folium was helaas beschadigd waardoor ik sommige woorden voor een deel of niet kon lezen. Toch kon ik een nieuwe editie maken en heb ook enkele interessante inzichten opgedaan voor de nieuwe teksteditie.

Het was een bijzondere ervaring om met een manuscript te werken in plaats van reproducties en ik wil het NINO hartelijk danken voor de subsidie!

Report: Incoming Mobility Grant

Johannes Hackl

Among the countless activities that were – and are – affected by the restrictions due to the on-going pandemic, not only in the scientific field, was also library and collections research at NINO, which I had planned to conduct in spring 2020 within the framework of a NINO Incoming Mobility Grant, awarded to me in 2019 for a research stay in Leiden. Fortunately, the staff of NINO, and in particular its director Dr. Willemijn Waal, gave me the opportunity to postpone my trip several times in view of the repeated lockdowns and general situation. This May, I was finally able to travel to Leiden and spend a one-week research stay there. Naturally, the long time between the awarding of the grant and the actual mobility required

adjustments to my research plan. Originally, it was planned to prepare another article for the series “Minor Archives from First Millennium BCE Babylonia” that is edited by Reinhard Pirngruber and myself (<https://doi.org/10.1086/709315>, <https://doi.org/10.1086/715860> and <https://doi.org/10.1086/719868>). However, since the author of the article in question happened to be on maternity leave at the time of my visit and was therefore busy with other, one might say, more important things, this project did not come to fruition and had to be deferred. Luckily, there were plenty of other tasks to occupy the week.

It is a well-known fact that the NINO Near Eastern Library offers a huge collection of monographs and periodicals from the fields of Egyptology, Assyriology and Archaeology of the Near East. As a consequence, I was able to collect numerous articles that are difficult to access elsewhere. In my case, these were mainly articles published by the famous Franz Th.M. de Liagre Böhl in the 1930s, that is, at the time when he compiled the collection that was later named after him (www.nino-leiden.nl/collections/de-liagre-bohl-collection). Tracking down these publications was truly rewarding, as it enabled me to gain a better insight into the research history that underlies some of the cuneiform tablets in the collection that I am working on.

It goes without saying that the De Liagre Böhl Collection is a huge research resource on its own. Since the collection is kept in the so-called “Vault” on the premises of the NINO Near Eastern Library, my research stay also offered the opportunity to work on cuneiform originals. In addition to collating published material, I was also able to work on unpublished tablets that were made available to me by Prof. Caroline Waerzeggers – including an alleged letter from the 6th century BCE, which ultimately turned out to be a no less interesting court record.

Moreover, I was able to use the remaining time for several meetings with a doctoral student whom I supervise at the Vrije Universiteit Amsterdam as second advisor. The subject of these fruitful meetings was, above all, the discussion of difficult texts, i.e., checking unclear readings, translations and interpretations.

Finally, on the sidelines of these activities, there was enough time for social and other events, including lengthy coffee breaks, dinners, a meeting with the organizing team of the *Rencontre Assyriologique Internationale* 2023 in Leiden, and attending a lecture. Needless to say that all of these rounded off my stay in Leiden in a very pleasant way.

Report: Visiting Research Fellowship

Judit Garzón Rodríguez

In May 2022 I had the pleasure to enjoy a research fellowship at NINO. The aim of my scholarship was to continue working on my PhD project, Archaeological-philological-ethno-historical study of fundamental aspects of the penis, its symbolism and meaning in Ancient Egypt, which I am carrying out at the RTG 1876 at the Johannes Gutenberg Universität Mainz. During my stay in Leiden I had the opportunity to benefit especially from the excellent and well-equipped library. Since my work is a combination of archaeology and philology, having access to a large number of early (as well as modern) publications has undoubtedly given a boost to the research in my work. Especially the access to publications of early excavations and the material resulting from these activities has been of great interest for my research. This has allowed me to observe how the representation of the penis was often omitted by various authors in their publications, for example, when reproducing reliefs found in tombs.

Three of the so-called erotic figures in the permanent exhibition of the RMO.

Another advantage of this scholarship in Leiden was being able to visit the Rijksmuseum van Oudheden, where there are also some objects of interest for my study. In this regard, I would like to thank Lara Weiss, Marein Meijer and Daniel Soliman for their kindness and assistance.

Another highlight of my research stay was attending the 3rd NINO Annual Meeting: Visual Representations of the Ancient Near East. Here I had the opportunity to meet other researchers both in the field of Egyptology and in neighbouring disciplines. It was a pleasure to be able to exchange ideas and have enriching conversations with other scholars.

It is NINO and Professor Olaf Kaper whom I would like to thank once again for giving me the opportunity to carry out part of my doctoral research in Leiden. Also to all the other people at NINO and the faculty of Egyptology, who helped and assisted me during my stay, making it a fruitful and fulfilling experience. It has undoubtedly been an enlightening experience both personally and professionally.

Agenda

Alvast voor in de agenda: van 8 t/m 16 september organiseren het NINO en het RMO de Week van de Oude Schriften. Op 2 december zal de Veenhof-lezing plaatsvinden, die dit jaar zal worden gehouden door prof. dr. Eleanor Robson (University College London). Van deze en andere activiteiten houden we u op hoogte via onze website, social media en in de volgende nieuwsbrief.

NINO-bibliotheek

Onze bibliotheek is open op werkdagen van 9.00-17.00u, ook in de zomerperiode. De eerstkomende sluitingsdatum is:

- maandag 3 oktober 2022: Leidens Ontzet

Nieuws van bevriende organisaties

In het Rijksmuseum van Oudheden gaat de nieuwe 'Walking Dead'-audiotour langs zes voorwerpen in de Egyptische zalen. De tour vertelt hoe de oude Egyptenaren omgingen met de dood en de doden... en andersom: wat de doden volgens de oude Egyptenaren deden in de wereld van de levenden.

Mogelijk gemaakt door NWO uit financiering van het onderzoeksproject 'The Walking Dead at Saqqara' in Egypte, het RMO en de Universiteit Leiden.

Dit project richt zich op de betekenis van religieuze tradities voor mensen die in de oudheid in Egypte leefden.

Scan de QR-code om naar de online audiotour te gaan, of surf naar tinyurl.com/walkingdeadtour

De Engelstalige versie is ingesproken door NINO's voormalige postdoc fellow Lucy Bennison-Chapman!

